

Kallelse till
ÅRSMÖTE!

MUSEITIDNINGEN

Medlemsblad för Råå Museiförening

I DETTA NUMMER:

- ◆ Polis, polis ...
Lagens företrädare i Råå
- ◆ Polisdråparen – nya fakta
- ◆ Lars Petter Sjöström till sjöss
- ◆ Det sitter i väggarna.
Fiskaregatan 10

Ordföranden har ordet

Coronapandemin – det ordet har vi hört alldeles för många gånger! Ett virus förändrade tillvaron för hela vår jord och även för Råå museum för fiske ock sjöfart!

Alla restriktioner och uppmaningar från hälsomyndigheter gjorde att många av vårens och sommarens inplanerade möten, aktiviteter och arbeten blev inställda eller annorlunda mot vad som var planerat. Tack vare de två anställda som museet har haft hjälp av kunde startdatumet för säsongen 2021 bli det vanliga men utan de sedvanliga högtidligheterna. Vad har då ställts in? Jo, det blev inget traditionellt vårmöte, inga söndagsaktiviteter, inga guidningar inne på museet, inga skolbesök och inget arbete av jobbar-gänget. Detta innebar att i stort sett allt det

Sommarens aktiviteter

Första lördagen i juli gick det att genomföra årets "Sommarmarknad" med försäljning och kaffeservering, och besökare strömmade till i det strålande vädret. Några veckor senare var det dags för "Allsång på stranden". Det var Olseröds badorkester som kom till Råå och underhöll med glad musik. Även denna gång var vädrets makter med oss – en helt fantastisk sommarkväll, då man kunde köpa kaffe, grillad korv och lotter och samtidigt njuta av härlig gemenskap. Vår förhoppning är att kunna arrangera något liknande till nästa sommar.

viktiga arbetet med underhåll, småreparationer, registreringar med mera som frivilliga krafter alltid gör på museet blev inte gjort. Positivt var att museet var öppet från och med maj – dock med begränsningar av antalet besökare inne på museet. När myndigheterna bit för bit släppte på restriktionerna kunde våra entusiaster börja ta itu med de allra nödvändigaste arbetena som måste göras för att museet skall vara attraktivt för våra besökare.

Vänliga medlemmar hade till museet skänkt ett stort antal krukor från traktens stenkärlsfabriker. Då blev det lämpligt att ordna "Krukans dag" på museet, då vi sålde många krukor i olika storlekar och modeller från framför allt Raus stenkärlsfabrik. Sommarens sista aktivitet var "Rååkul" med försäljning och olika roliga sysselsättningar även för barnen. Vid flera av dessa tillfällen har det ordnats vandringar på Råå, dels "I Knussa-Botillas spår", dels "Vad hände på Malen?" Båda är uppskattade av de som vandrade med guiderna. Vandringarna kommer förhoppningsvis åter till nästa sommar.

Summering av den gångna sommaren

Trots gällande restriktioner och följaktligen begränsade aktiviteter blev antalet besökare till museet tillfredsställande. Att antalet besökare trots allt blev acceptabelt berodde nog till viss del på att under de veckor, då det på Råå ordnades VM i E-jolle, besöktes museet av flertalet gäster – både inhemska och utländska. Inför säsongen 2022 hoppas vi på ett ökat antal besökare, fler guidningar och söndagsaktiviteter. Intäkterna från allt detta behövs.

Vad är planerat under höst och vinter?

De audioguiden som museet haft sådan glädje av under 10 år är idag omoderna. Nu har museet fått ett fantastiskt erbjudande från Helsingborgs stad om att vara med i stadens app "Guide Helsingborg", där Dunkers, Kärnan, Sofiero, Fredriksdal och Rådhuset presenteras. När man har laddat ner appen i sin mobiltelefon kommer man att kunna välja Råå museum och se olika miljöer eller föremål och lyssna på fakta om dessa saker. Detta innebär en ekonomisk investering, men styrelsen har ansökt om bidrag från flera olika håll. Arbetet med simulatoren i styrhytten har legat helt nere under pandemin, men nu hoppas vi att jobbargänget kommer i gång med färdigställandet. Vår förhoppning är att det skall bli ett dragplåster för både vuxna och lite äldre barn, då man navigerar ute på haven med modern teknik. Låter det intressant och spännande? Ja, till nästa säsong är det bara att komma och prova.

Välkomna till museets höstmöte
torsdagen den 21 oktober i RHSS lokal.

Hans-Ingvar Green
Ordförande

RÅÅ MUSEIFÖRENINGIS STYRELSE

Hans-Ingvar Green – *ordförande*

Lars Wallin – *vice ordförande*

Gunilla Kittel – *kassör*

Ulf Swanstein – *sekreterare*

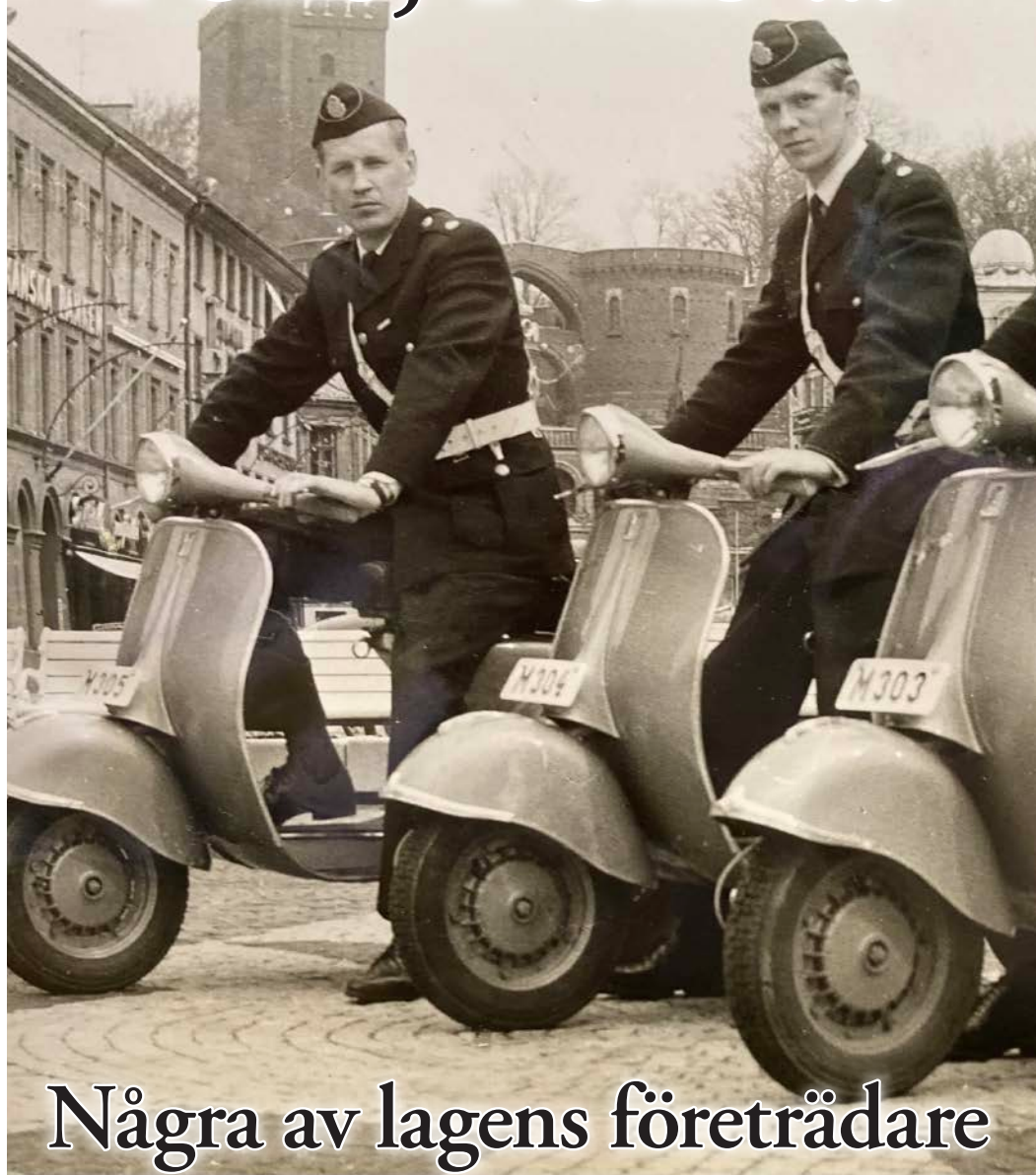
Elsa Lena Ryding • Lars-Erik Mattsson

Lisbeth Råvik • Britt Siversson Holmén

Rutger Lindblad • Ingrid Högberg

Rolf Jonasson • Adjungerad: Eva Bråvall

"Polis, Polis ..."

Några av lagens företrädare

i Råå

Till höger Polis Johnsson
på sin vespa.

När Råå fick sin första polis är okänt, men det var troligtvis när tullverkets anställda, det vill säga när smugglarperiodens strandridare, jaktuppsyningsmän, tullvakter med flera, ersattes av polisiärt anställda såsom polisuppsyningsmän och senare poliskonstaplar. Det skulle nämligen visa sig att i Råå behövde det fortfarande vara ständig närvaro av lagens övervakare.

I gamla böcker, som finns i Riksarkivet i Lund, finner man intressanta noteringar om de män som anställdes som extra poliskonstaplar i Helsingborg under 1880- och 1890-talen. Bland annat står det antecknat vilket yrke en blivande polis hade haft innan anställningen. Han kunde ha varit skomakare, boddräng, sjöman, husar, snickare eller kavallerist. I en annan kolumn står om avsked från tjänst som kunde ske "På egen begäran", "För fylleri i tjänsten" – en anledning som dyker upp ett flertal gånger! – eller på grund av "Opålitlighet i tjänsten". Ja, detta visar att det behövdes någon form av förkunskaper om vad som krävdes av de män som skulle se till att lag och ordning upprätthölls, och olika enkla utbildningar kom efter hand.

Trots att den stora smugglareran i Råås historia med många bråk och stor konsumtion av sprit i stort sett var över på 1880-talet, så var fortfarande Råå Läge okänt som en plats där det förekom många slagsmål – ofta i samband med dryckenskap. Läser man i de gamla dagstidningarna "Helsingborgs Dagblad", "Öresundsposten" med flera så finner man många notiser på 1880- och 1890-talen och även in på det nya århundradet som berättar om rååbor som dömts vid Helsingborgs rådhusrätt eller vid Luggude häradsrätt för slagsmål, fylleri, misshandel, förstörelse med mera. I det lilla samhället behövdes verkligen någon som representerade lagens långa arm.

Polis Lindkvist utanför Raus sparbanks hus byggt 1920.

Vilka poliser har det då funnits i det gamla Råå?

Den först anställda polisuppsyningsmannen var troligtvis *Jöns Eriksson*. Han var född 1848 och kom från Röstånga, och här bosatte han sig på Pålstorp nr 3. I gamla uppteckningar står han antecknad som arbetskarl och torpare. I mitten av 1880-talet blev han utsedd till polisuppsyningsman i Råå. Han är omnämnd i flera tidningsnotiser i samband med att rååbor blivit åtalade för slagsmål och fylleri och då även för att ha misshandlat polisman Eriksson. Straffen som utdömdes var ofta både fängelse och böter. I en annan artikel i denna tidning kan ni läsa om den mycket tragiska misshandeln i november 1893 som med största sannolikhet var orsak till att Jöns Eriksson avled några månader senare.

Råå Fiskeläge blev municipalsamhälle 1886.

Ett av de första besluten som den nya nämnden tog var att ändra samhällets namn – det skulle hädanefter bara heta Råå. Som municipalsamhälle hade man en viss egen beslutsrätt om ordnings-, byggnads- och brandstadgorna.

Ny polisuppsyningsman

Jöns Eriksson hade på grund av de allvarliga skador han åsamkats vid misshandeln blivit tvungen att begära avsked från sin anställning som polis, och då utsåg nämnden den 1 april 1894 *Jöns Magnusson* till ny polisuppsyningsman mot en årslön av 600 kr. Han var född 1843 på "Nedre läget" och hade varit fiskare, skeppare och - hör och häpna! – under smugglareran en av de ordinarie roddarna av den stora 16-mannasnipan med vilken man åtskilliga gånger hade rott över till Danmark «

och köpt enorma kvantiteter brännvin och en del andra varor för att smugla till Sverige! Nu skulle han som hade sysslat med illegal verksamhet och tjänat pengar på storsmuggling representera ”den andra sidan” – polismakten!

Konsuls ombyggda stolpahus

Jöns Magnusson hade 1865 gift sig med Johanna Petronella Israelsdotter och efter några år bosatte den växande familjen sig i det lilla huset på Råå nr 19, Kajgatan 3. Det var ett gammalt stolpahus/förrådshus som på 1870-talet hade blivit ombyggt till bostad troligtvis finansierad av Jöns äldre broder Nils Peter, som kallades ”Konsuln”. Detta mycket ståndsmässiga öknamn hade han förmodligen fått genom sina kontakter med konsul Smith i Göteborg, som var en av de mellanhänder som smugglarna använde sig av när de skulle sprida sina smuggelvaror uppåt landet.

Nils Peter Magnusson hade

1865 för sig och sin familj låtit uppföra det på den tiden mycket pampiga huset på Kajgatan 7 – det hus som finns där än idag. När brödernas syster Catharina gifte sig behövde hon och hennes make, som kallades ”Janne Katrinsen”, ett hus att slå sig ner i, och då lät Nils Peter riva den östra delen av det tidigare nämnda stolpahuset och uppföra det hus som finns idag på Kajgatan 5. Huset kom då att kallas ”Konsulahuset”.

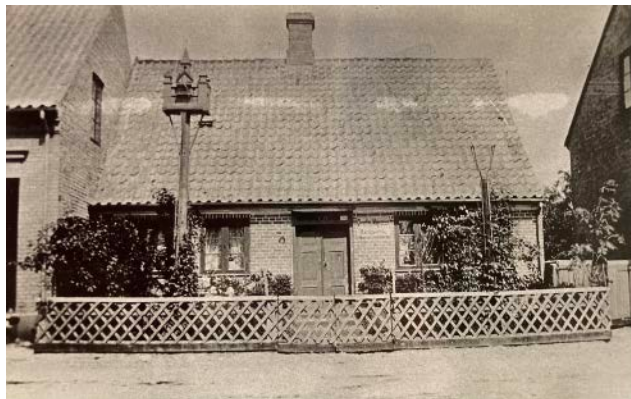
Med stor sannolikhet blev alla dessa tre hus, Kajgatan 3, 5 och 7, renoverade och uppförda med pengar förtjänade på smuggling – båda bröderna var eller hade varit ordinarie roddare av den största smugglarsnipan.

Jöns gifte om sig

Jöns och Petronellas familj växte och så småningom hade de satt sex barn till världen. Utanför bostaden på Kajgatan 3 lät Jöns uppföra ett imponerade fågelhus, som var placerat högt

Kajgatan 3 – med fågelhuset framför.

"Polisahused" med fågelhuset framför.

Axel Snygg.

uppe på en stolpe. Några år efter det att hustru Petronella hade avlidit gifte han om sig med ackuschörskan Kristina Jeppsson (ackuschörka är ett gammalt ord för barnmorska) och flyttade till hennes hus på Storgatan 14, nuvarande Rååvägen 18. Något år senare flyttade han även dit sitt fina fågelhus. Det är inte så märkligt att detta hus efter det att Jöns Magnusson utsetts till polisuppsyningsman kom att kallas för "polisahused". I ett av uthusen inredde han en arrestlokal, en finka, som gick under namnet "Bulan".

Patrullerade lördagskvällar

Jöns Magnusson, som kallades "Dorta", lär ha varit stor och stark och hade en guldring i örat. Ja, en källa säger att han hade en guldring i vardera öronsribben. På lördagskvällarna var det ofta festligheter på Gästgivaregården/"Hörnan" vid brokaret, vilket innebar att under Magnussons patrulleringsrundor var denna krog en självklar anhalt. Var där bråk på gång blev han tvungen att ingripa och tog ofta resolut slagskamparna, som dessutom kunde hade intagit för mycket av alkoholhaltiga drycker, med sig hem och placerade dem i "Bulan". Hade de fått blesyrer under slagsmålet tog hustru Kristina hand om skadorna.

Även Jöns Magnusson finns omnämnd i tidningsnotiser runt 1902–1903 för att ha blivit misshandlad vid slagsmål. De som orsakat misshandeln blev som brukligt var dömda till fängelse och böter. Men i en notis kan man läsa om att ett än strängare straff hade utdelats av häradsrätten. Gärningsmannen A Sjöberg hade uppträtt berusad i Raus stations väntsal. Polis Magnusson tillkallades och körde ut fylleristen ur väntsalen. Tumult uppstod, fönsterrutor slogs sönder och Magnusson fick ta emot flera slag av slagskämpen då denne skulle transporteras i vagn till arresten "Bulan". Väl där fortsatte förövaren att slå sönder rutor. I "Öresundsposten" den 10 september 1902 kan man läsa i en notis att Sjöberg dömdes i Luggude häradsrätt:

"... för våld mot polis Magnusson i Råå och fönsterinslagningen i finkan och på station till 10 månaders straffarbete och 150 kr:s böter till kronan, eller i brist på tillgång att gällda böterna till ytterligare 9 dagars straffarbete".

Fler poliser på Råå

Att det behövdes polismän i Råå var helt uppenbart. I början av förra seklet fick Jöns Magnusson hjälp av poliskonstapel *Axel Snygg* (1874–1942) som hade blivit statione-

rad i Råå. Han kom från Östra Ljungby och hade innan han utsågs till polis varit snickare och byggmästare. Som polis var han bland annat ansvarig för ordningen uppe vid Folkets Park i Raus mark 1908–1910 och i Folket hus här i Råå fram till 1916.

När Råå inkorporerades med Hälsingborg 1918 krävdes utbildning för fortsatt tjänst, och Axel Snygg avlade examen inför Polis-kammaren i Hälsingborg samma år.

Snygg bodde med sin familj på Missions-gatan 11 mitt emot EFS-huset. Han verkade som polis fram till 1934, då han begärde avsked med pension.

Råå brandstation med poliskontoret längst i söder.

Brandstationen även poliskontor

Efter en del år fick poliserna i Råå bättre möjligheter att ta hand om samhällets "busar". När den nya brandstationen på Östergatan stod klar 1913 inreddes även ett poliskontor i detta hus. Dess ingång var den södra dörren, och innanför kontoret fanns en arrestlokal med galler för fönstret. Nu hade "Bulan" på Storgatan gjort sitt.

Tillbaka till Jöns Magnusson.

Det berättas om "Dorta" att han varje dag gick två inspektionsrundor på Råås gator som följde en bestämd rutt. På morgonrundan lär han ha mött rååborna med orden: "Gomaren, gomaren! Välkomna op fra loppor å elände!" och på kvällsrundan blev det:

"Nu gaur ja hem te ackuschörskan!"

Grannsämjan bland de boende i Råå var förr i tiden inte alltid den bästa. En sådan fejd blev Jöns Magnusson personligen inblandad i. Fiskaren Bengt Andersson och hans hustru Kristina ägde vid detta tillfälle Råå nr 13 som låg norr om Råå nr 19, där Jöns Magnusson tidigare bott med sin familj. Nu var det släktingar till "Dorta" som bodde i huset. De små tomterna, Råå nr 13 och Råå nr 19, gränsade alltså till varandra. Fejden handlade om att ägarna av nr 13 hade lagt beslag på en liten bit mark som ägarna av nr 19 ansåg var deras.

Då ingrep Jöns Magnusson med polisiär myndighet och spikade helt resolut med hjälp av sillalådelock för alla fönster på hus nr 13 som vette mot nr 19. Så där satt fiskare Bengt med hustru Kristina i mer eller mindre mörker i sin lilla "stua"!

Så småningom ebbade grannfejden ut och

Jöns Magnussons gravsten på Råå kyrkogård.

Polis Olof Lindkvist med sin schäfer vid en bil – kanske kontroll av körkort.

man gjorde en ägouppgörrelse i bästa grann-sämja - men det var först sedan det kommit nya ägare till båda husen. Ja, så kunde det gå till i det gamla Råå för drygt 100 år sedan!

När Jöns Magnusson lämnade sin tjänst som poliskonstapel är osäkert, men en uppgift säger att han tjänstgjorde i Råå fram till och med 1917. Då var han 74 år gammal och lär under de sista åren som polis ha varit ganska lomhörd. Efter ett långt och innehållsrikt liv dog Jöns Magnusson 1933 - 90 år gammal.

Nye polisen bodde i "Slottet"

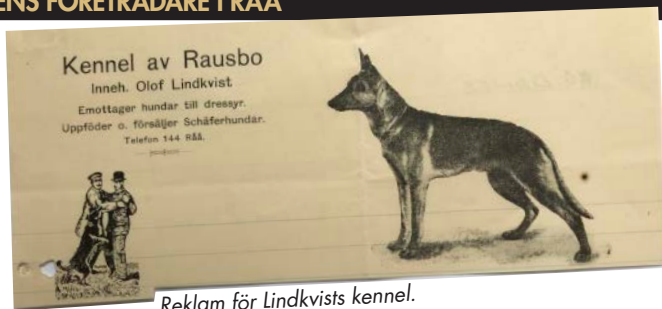
Från och med 1918 var Råå en del av Hälsingborg, och nu var det stadens polismyndighet som bestämde vem som skulle vara polis i Råå och det blev poliskonstapeln **Olof Lindkvist**, som kom att tjänstgöra här tillsammans med polis Axel Snygg. Lindkvist var född i Värmland 1882. Han gjorde sin militärtjänst vid

Olof Lindkvist.

Kungl. Svea Lifgarde, där han blev korpral och avlade sedan underofficersexamen. 1908 flyttade han till Hälsingborg, och blev där året efter ordinarie polis. Då Råå inkorporerades med Hälsingborg 1918 blev han stationerad här. Familjen med tre barn hyrde under några år i det hus på Rååvägen, som idag kallas "Slottet".

Sedan köpte Olof Lindkvist ett eget hus – Tullgatan 8. På fritiden drev han en ken-

Reklam för Lindkvists kennel.

nel "Kennel av Rausbo", där han födde upp schäfrar. Kenneln fanns öster om Lussebäcken, och Lindkvist gick dit via en bro från sin trädgård. För att få fram friska och starka schäfrar köpte han unghundar från Tyskland, vilka skickades med skutor som angjorde Råå hamn. En gång var en hund skickad med en skuta som inte skulle lossa/lasta i Råå hamn. Kaptenen gick så nära land han vågade och kastade hunden överbord ner i vattnet. På stranden stod Lindkvist, som var informerad, och tog hand om den ilandsimmande hunden. Han dresserade också hundar - även polishundar - och var under några år Skånes ende certifierade hunddressör. Ofta såg rååborna honom komma patrullerande på gatorna med en schäfer vid sin sida.

Djurvännen Lindkvist

I en artikel i tidningen "Staden" den 1 maj 1932 berättade Olof Lindkvist:

"Jag piskar aldrig mina hundar. Man får ta dem med lämpor och locka fram det goda hos dem ... för att vinna deras vänskap och tillgivenhet ... Hunden skall genast komma, när man kallar, och under promenad skall han på kommando lydigt hålla sig på vänster sida om husbonden".

Polis och diakon

Olof Lindkvist var ägare till en öppen Ford, och med jämna mellanrum körde han till slakteriet i Hälsingborg för att köpa komagrar som foder till sina hundar. Det hände också att han

packade in familjen i bilen och åkte upp till Värmland för att hälsa på släkten - en lång bilfärd på 1920-talet! Lindkvist hann också med att vara provtagare vid Råå mejeri. Dessutom var Olof Lindkvist och hans hustru medlemmar i Emanuels-

kyrkan på Kapellgatan, där han tjänstgjorde som diakon.

Olof Lindkvist begärde avsked från sin tjänst den 1 augusti 1938 av hälsoskäl, då han led av svår astma. Drygt två månader senare avled han - endast 56 år gammal.

Lennart Hermansson.

Blev kvarterspolis på Råå

I mitten av 1950-talet blev polisman **Lennart Hermansson** stationerad som kvarterspolis i Råå. Han var född 1926 i Röke. Efter skolgång arbetade han några år med diverse saker, men så snart tillfälle gavs värvade han sig inom pansartrupperna, där han genomgick furirskola. Senare blev det polis skola, och efter den fick han tjänst som polis i Hälsingborg för att 1954 bli kvarterspolis i Råå.

Hans bevakningsområden blev Råå och Ramlösa. Poliskontoret hade flyttats från brandstationen och låg nu vid Batteritorget i den byggnad som idag är en sommarrestaurang.

Övervakade träningarna

Det är många av dagens rååbor som kommer ihåg "Herman" som han kallades, då han kom cyklande på Rååvägen på sin svarta tjänstecykel med batongen på pakethållaren. Han kunde vara ganska bestämd i sin tjänstutövning, men han var också en social person. "Herman" var stor Råå IF-anhängare och cyklade ofta till Råå Idrottsplats för att övervaka träningarna - hemmamatcherna spelades oftast inne på Olympia.

Lennart Hermansson bodde med sin hustru och två barn på Brunnbäcksgatan. Senare köpte familjen ett hus i Påarp. Efter Råå-epoken, som tog slut 1960, var Lennart Hermansson på "Krim" i Helsingborg under fem år, därefter på spaningsroteln tills han pensionerades 1989. Han bodde kvar i Påarp, men efter en del år flyttade han tillbaka till sin gamla hemtrakter borta vid Vittsjö, där han avled 2011.

Sheriffen på Råå

Den siste polisen som var stationerad i Råå var polis **Jan Johnsson** (1930-2018). Han utbild-

"Sheriffen på Råå" Jan Johnsson.

ade sig först inom försvaret och genomgick furirskola och kadettskola. Därefter sökte han till Statens polisskola i Malmö och blev färdigutbildad polis 1955. Jan Johnsson var först patrullerande polis, därefter radiopolis och kom som kvarterspolis till Råå 1959.

Området hade blivit större

Under hans tid som kvarterspolis i Råå flyttades poliskontoret till Rååvägen.

Polis Johnssons uppgift var att hålla ordning på medborgarna inte bara i Råå - hans ansvarsområde var även Raus Plantering, Vallåkra, Gantofta och Mörarp. Han hade respekt med sig, men han var populär och kallades för "Sheriffen". Han åkte mellan sina bevakningsområden på sitt tjänstefordon - en Vespa.

På somrarna var buslivet på Råå Camping ganska omfattande, och under Jan Johnssons ledning jobbade nitton ordningsvakter i skift för att där skulle vara lugnt. Hans hustru arbetade i campingens reception.

Efter lång polisgärning gick Jan Johnsson i pension 1993.

Mona Green

Är det någon som vet?

Trots idogt sökande på många olika sätt har jag inte lyckats få fram fakta om vilka poliser som var stationerade i Råå mellan 1938 och 1954. Kanske finns det läsare av denna artikel som har kunskaper om detta. Hör i så fall gärna av er till Råå museum!

Not 1:	Om man läser i tidningar, inbjudningar till bröllop med mera som är från 1800-talet och början av 1900-talet så finner man att det står 'i Råå' vilket jag valt att skriva.
Not 2:	År 1906 togs ett beslut att ändra stavningen av Helsingborg till Hälsingborg men det genomfördes först 1912. 1971 upplöstes stadskommunen Hälsingborg och blev då Helsingborgs kommun. Alltså - mellan 1912 och 1970 stavades Hälsingborg med ä.

Källor:	Curt Perssons "Om gamla Råå"
Jan Davidsson "Det gamla fiskeläget"
Riksarkivet i Lund
Patrik Kumlin: "Liv och livat på Råå"
Notiser i tidningarna "Öresunds-posten" och "Helsingborgs Dagblad"
Tack till	Sven-Erik Lindkvist
Tommy Hermansson

A. Efterlyste personer.

1:o. Snickaren Frans Malmgren från Råå, hvilken, sedan han d. 8/11 derstädes å polisman föröfvat lifsfarlig misshandel, afvikit från orten, torde efterspanas, häktas och till ransakning vid Laggude H. R. befordras. Malmgren är nära 21 år gammal, omkring 5 fot 8 tum lång, har mörkt hår och mörka nyss utvecklade mustascher, går rak, nästan bakåtböjd och var vid afvikandet iklädd fina blå kläder, skor och svart eller grå mjuk filthatt. Medd. af kr.-länsman Sjöström i Laggude härads vestra distrikt.

Från polisdråpare till dekorerad krigshjälte.

Nya fakta – felaktig brottsrubricering och fel gärningsman.

I museets tidskrift nr 1 2017 skrev jag om min farmors storebror Oskar Hilding Malmgren.

Jag pekade felaktigt ut honom som polisdråpare. Jag förlitade mig på de uppgifter som funnits i familjen i generationer. Att han dekorerades som krigshjälte i den australiensiska armén är dock ställt utom allt tvivel. Nya uppgifter från dagspressen i november 1893 fritar honom från ansvar för polismannen Jöns Erikssons död.

Så här framställs händelserna vid Gästgivargården den 8 november 1893 i Helsingborgs Dagblad den 10/11 sidan 2 samma år:

"Ett efterspel till torsdagen härstädes i förgår arrangerades på aftonen vid Råå gästgifargård af några yngre personer efter återkomsten från torgdagsbesöket. Efterspelet gestaltade sig såsom ett slagsmål, och då fjerdingssmannen Eriksson, som eftersändts, försökte förmå slagskamparna att upphöra, blef han omkullkastad av en snickaregesäll Malmgren och föll baklänges samt erhöill dervid ett så svårt slag i hufvudet att han svimmade och förblef medvetlös i flera timmar. Doktor Wide efterskickades genast

och fann vid anställd undersökning, att visserligen ingen fraktur å hufvudskälen föreläge, men ganska allvarliga symptom till hjernskakning. Malmgren är häktad."

Så långt Helsingborgs Dagblad två dagar efter händelsen. Idag skulle väl brottsrubriceringen vara grov misshandel och vållande av kroppsskada. Gärningsmannen är "en snickaregesäll Malmgren".

Förövaren var Frans August Malmgren

Peter August Malmgren var snickaremästare och hade sammanlagt 12 barn i två äktenskap,

7 pojkar och 5 döttrar. En av döttrarna var min farmor Emma. Det är inte otänkbart att pojkarna gick i lära hos sin far. 1893 var fem av pojkarna vuxna och tänkbara som gärningsman. Två pojkar från andra äktenskapet var minderåriga. De äldsta pojkarna har förmodligen hjälpt fadern i snickarverkstaden. Men flera av dem hade också gått till sjöss i perioder och försörjt sig som fiskare.

Vem av bröderna som gjort sig skyldig till omkullkastandet av fjerdringsman Eriksson avslöjas i den andra artikeln i Helsingborgs Dagblad den 14 november 1893. På sidan 2 står att läsa:

"Våldet mot polisman Eriksson i Råå. Våldsverkaren F. Malmgren har ännu ej anträffats. Af kronolänsman L. Sjöström verkställd undersökning i hans föräldra-hem vardt utan resultat, skrifves till oss."

Frans Malmgren rymde från Råå

Den andra artikeln kastar nytt ljus över hela historien. Våldsverkaren var inte Oskar Hilding utan hans lillebror Frans August. 1893 var Oskar Hilding 27 år och Frans August 21 år. I den första HD-artikeln uppgavs att gärningsmannen var häktad, vilket uppenbarligen var felaktigt.

I polisunder-rättelser från den 16 november 1893 efterlyses Frans August och han beskrivs på följande sätt:

Den efterlyste Frans Malmgren skulle fylla 21 år den 26 november. Hans längd 5

fot och 8 tum är omräknat 173 cm. Han har avvikit från Råå och fanns inte på Patrullgatan 14, när kronolänsmannen sökte honom.

Brottsrubriceringen är nu livsfarlig misshandel.

En rubricering som senare tragiskt nog skall visa sig stämma.

Vart Frans tagit vägen vet ingen säkert till dags dato. Han rannsakades, dömdes och straffades aldrig. Vi kan bara spekulera över vad som hänt efter den olycksaliga kvällen där vid Gästgivargården vid ån intill bron.

Jag har sökt honom i olika arkiv. Ett möjligt, men ganska osäkert spår, kan finnas i Arkivet över svenskar i USA 1940, som finns i Arkiv Digital. På North Clark Street 5154 i Cook County i Chicago fanns den 1 april 1935 en Frans Malmgren. Huset förefaller ha varit ett lägenhetshotell och Frans är registrerad som gäst. På samma adress är ett flertal svenskar och andra utlandsfödda registrerade som boende. Inget födelseår eller yrke anges. I Arkiv Digitals registersök uppskattas födelseåret till 1878, alltså en avvikelse på ca 5 år. Man får också komma ihåg att namnet inte är

helt ovanligt. Att han kan ha varit i livet 1935 blott 63 år gammal är dock fullt möjligt.

De inom familjen cirkulerade ryktena att farmors bror flytt till USA får alltså ett visst stöd.

Tillbaka till händelserna den 8 november 1893. Efter slagsmålet

beger han sig uppenbarligen hem och tar farväl av familjen. Kanske byter han om till finkläder och en filthatt. Storebror Oskar Hilding då? Han är uppenbarligen inte missrättad för något brott, men tycks ändå ha gett sig av med sin lillebror. Kanske har fadern utövat påverkan på Oskar Hilding att hjälpa sin lillebror på flykten.

Varför flydde Oskar Hilding Malmgren?

Bägge bröderna hade tidigare gått till sjöss och i flyktplanen ingick kanske att mönstra i någon utländsk hamn för att undkomma rättvisan. Det är troligt att bägge medförde sina sjömansböcker.

Detta var före de reguljära färjeförbindelsernas tid, så kanske har någon kamrat varit behjälplig med en flyktbåt över sundet.

Det är viktigt att Oskar Hilding nu efter mitt utpekande kan rentväs från anklagelsen att ha dräpt en polisman. Hans roll i händelsen är dock oklar. Har han deltagit i slagsmålet? Har han i tron att polismannen dött på stället gripits av panik och flytt med sin lillebror?

Polisman Eriksson

Efter händelserna den 8 november 1893 återgår polisman Jöns Eriksson i tjänst. I Helsingborgs Dagblad den 9 mars 1894, alltså fyra månader efter misshandeln, står följande på sidan 2:

”Polisuppsyningsmanstjensten i Råå.

Sedan polisuppsyningsmannen J Eriksson, hvilken i fjorton år bestridt nämnda tjänst, men till följd af honom öfverkommen våld blifvit försvagad till helsan, anhållit om afsked från sin befattning, har landshöfdingeembetet med bifall därtill, förordnat fiskaren Jöns Magnusson å n:r 19 Råå att från och med den 1 nästa april tjenstgöra som polisuppsyningsman inom Råå municipalsambälle.”

Denna sorgliga utveckling skall dock visa

sig innehålla en ännu större tragedi. I Öresundsposten den 11 juli 1894 läser vi:

”Hastigt dödsfall. Auktionsförrättaren, f. polismannen J. Eriksson, i Råå angreps i går på e.m. på gatan utanför sin bostad af svindel och föll omkull samt måste bäras in. Om en stund kom han till sans igen. Kort derefter såg hans sig i spegeln och uttalade sin förundran öfver att han såg så sjuk ut. Strax därpå fick ett nytt anfall af medvetlöshet, från hvilken han icke uppvaknade.”

Obduktionen

Resultatet av den efterföljande obduktionen av Jöns Eriksson publiceras i Helsingborgs Dagblad den 18 juli 1894:

”Obduktion å liket efter aflidne f. polisuppsyningsmannen J. Eriksson i Råå förrättades derstädes i förgår e.m. af t.f. provinsialläkaren Otto von Essen, skrifves det till oss. Obduktionen, som företogs för utrönande af huruvida E: s plösliga död vore en följd af det honom i November sistl. år utanför Göransson hotell i Råå öfvergånga våldet, ådagalagde ganska tydligt att så var förhållandet. Af polisrapporten framgick, att snickeriarbetaren Frans Malmgren, som emellertid genast afvek från orten, med högra handen slagit E. baklänges så att han slog hufvudets bakre del mot den frusna och steniga marken. Obduktionen ådagalade också att detta slag medfört svåra skakningar i hufvudet. Hufvudskålen visade nemligen å venstra sidan en genom såväl yttre som den inre bentaflan gående uppåt bågformig hopläkt springa, hvilken började 2 cm bakom kronsömmen och slutade i nackbenets midt. Från midten af ovannämnde båge, gick en springa uppåt och en nedåt i vänstra hjessbenet. Dessa två senare endast gående genom den yttre taflan.

På den borttagna delen af hjernskålen syntes springorna fortsätta till skallens botten.”

Det är alltså ställt utom allt tvivel att Frans Malmgren genom misshandeln indirekt kan ha varit vållande till Jöns Erikssons död. En blödning har förmodligen uppstått mellan hårda hjärnhinnan och hjärnan. Med tiden skapas en blodansamling som obehandlad kan leda till döden. Huruvida han skulle ha fällts i en rättegång är tveksamt. En rättsläkare skulle inte med säkerhet kunnat fastslå sambandet mellan misshandeln i november 1893 och döden ett halvår senare. Blödningen skulle kunna ha uppstått både före och efter misshandeln.

I polisrapporten sägs uppenbarligen ingenting om broderns medverkan i brottet.

Den första diagnosen ställd av doktor Wide

på brottsplatsen visade sig felaktig och fick ödesdigra konsekvenser. Vi skall dock komma ihåg att Wilhelm Röntgen gjorde sin epokgörande upptäckt först året därpå.

Idag skulle Jöns Eriksson liv förmodligen gått att rädda med ett neurokirurgiskt ingrepp.

Jöns Erikssons tragiska död får sin epilög i dagspressen, när dödsannonsen publicerad i Helsingborgs Dagblad den 12 juli 1894.

Familjen Malmgren

Min farmors familj var stor. Fadern snickarmästaren Peter August var från Barkåkra och ingift i en gammal Råå-familj. Hans första hustru, Petronella Olasdotter, tillhörde en gammal fiskarsläkt med anor från åtminstone 1700-talet.

I första äktenskapet fanns sammanlagt nio barn, däribland både Oskar Hilding född 1866, Frans August född 1872 och min farmor

Patrullgatan 14. Om det är snickarmästare Malmgren med familj, på bilden här ovan, är osäkert.

På bilden här ovan, Lars Bengtssons farmor, Emma Josefina.

Emma Josefina född 1874. I min förra artikel har jag skrivit om Lars Peter på Kaptensgatan, som blev framgångsrik skeppare och farmors lillasyster Gerda, som drev Comets kafé vid Batteritorget.

Peter August gifte om sig efter första hustrun död 1883. I det andra äktenskapet föddes ytterligare tre barn. Den yngste sonen Johan Ludvig levde på Råå fram till sin död 1974.

Det tredje äktenskapet som Peter August ingick 1896 efter andra hustruns död blev barnlöst. Peter August dog 1908.

Genom ingifte i andra Råå-familjer kom familjen att förgrenas ytterligare. Så var t ex farmors äldre syster Hulda gift med Olof Bose, som omkom vid Anholt 1897.

Emma Josefina - min farmor

På bilden här bredvid ses min farmor Emma. Hon är kanske i 50-årsåldern och bilden skulle då vara tagen i slutet på 1920-talet. Hon kan ha befunnit sig i hemmet på Patrullgatan den ödesdigra kvällen den 8 november 1893 och således bevittnat sina bröders flykt. Hon var vid tillfället 19 år.

1903 gifte hon sig med min farfar Nils Peter Bengtsson. Han var murare och byggmästare och 1922 flyttade familjen till Tallgatan 19. Huset hade uppförts av farfar och där bodde

farmor till sin död 1949. Mellan 1921 och 1930 bodde familjen granne med författaren Vilhelm Ekelund, som bodde i det sk provhuset, Tallgatan 21. Det kallades provhuset för att det uppfördes i monteringsfärdiga delar i trä.

Mellan 1934 och 1936 bodde Vilhelm Ekelund på Mårtensgatan 36. Enligt de efterlämnade breven trivdes han aldrig på Råå.

Malmgrenarnas lynne

Jag har talat om Malmgrenarnas häftiga lynne. Min farmor minns jag som snäll och mild mot oss barnbarn. Under sena 1940-talet bodde hennes lillasyster Gerda i huset på Tallgatan. När vi besökte Tallgatan för de traditionella julkalasen fick vi ibland erfara hur ilsken hon kunde vara.

Gerda var alltså ägare till fastigheten vid Batteritorget, som i bottenvåningen inhyste Comets kafé. Hon förestod också mangelboden vid Patrullgatan/Varvsgatan, som kan ses på bild i Museitidningen nr 2 2020 längst ner på sidan 28.

Min far Erik Ferdinand, som var farmors och farfars äldsta barn, var en fridsam och godhjärtad man, som aldrig gjort en fluga förnär.

Bus vid bron

Om Frans August vet vi att han varit i klammeri med rättvisan tidigare. Så sent som den 8 oktober samma år hade han och en medåtalad varit instämnda för Luggude häradsrätt i Mörap för att ha kastat sten på en passerande vagn - förmodligen på vägen över bron. Han och hans medåtalade nekade till anklagelserna. I en intervju med Oskar Hansson 1911

vittnade han om buslivet nere vid bron och om hur ungdomarna trakasserade förbipasserande. En av dessa var uppenbarligen Frans Malmgren.

Han och fadern dömdes dock till böter i samma rätt vid samma tillfälle för egenmäktigt förfarande och missfirmelse. De bägge hade uppfört en hundkoja på vägen och därmed hindrat fri passage för grannarna. I samband härmed hade Frans missfirmat grannfrun och med våld hindrat henne fri passage. Husen låg då som idag mycket rätt på Patrullgatan.

Bekanta med polismannen

Det framgår också av tidningsartiklarna i Helsingborgs Dagblad att Frans tidigare dömts för misshandel. Bilden av en odåga och värsting eller kjettring, som min mor skulle sagt, blir allt tydligare. Den tragiska händelse som ledde till polismannens död verkar nästan förutbestämd. Det kan tyckas egendomlig att han inte dömdes till hårdare straff än dagsböter.

Att medlemmar i familjen varit bekanta med polismannen Jöns Eriksson är kanske troligt. Han hade tjänstgjort på Råå i 14 år. Kanske var misshandeln något slags betalning för upplevda oförrätter. Kanske hade Eriksson varit behjälplig vid utredningen av de tidigare brotten.

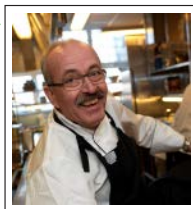
Den allmänna stämningen mellan Rååborna och lagens företrädare – tullare och poliser – var kanske efter lurendrejeriets tid fortfarande spända.

*Lars Bengtsson
systemson till Frans Malmgren*

Tack till:

Mona Green på Råå, som intresserade sig för min berättelse och började forska vidare. Med hjälp av Staffan Månsson och Willy Johansson i Helsingborgs Släktforskar- och Bygdeförening och Jörgen Sjöblom i Växjö kunde nytt ljus kastas över den tragiska händelse på Råå 1893, som bringade olycka över två familjer.

Tack också till Elsa-Lena Ryding för medicinska påpekanden och till Josefine Nilsson för värdefull information om familjen Malmgren.

RUTGERS HÖRNA

Wallenbergare på vildsvin

med brynt smör-emulsion och stompad potatis

(gärna Amandinepotatis)

4 personer

SE RECEPT NÄSTA UPPSLAG »

BÖRJA HÄR:

Brynt smör:

Mät upp 400 g smör i en kastrull. Smält smöret och låt det sjuda sakta tills smöret förändrar färg och blir mörkgult/ljusbrunt.

Wallenbergare

på mager vildsvinsskinka eller rygghfilé av vildsvin:

- Köttet skärs i ca 1 cm stora tärningar.
- Kör i matberedaren så att köttet blir finfördelat.
- Lägg till äggvitan, salt och peppar samt grädden medan du fortsätter köra matberedaren till lagom konsistens. Smeten ska inte vara rinnig, men smidig och len.
- Strö ut finfördelat panko eller ströbröd på smörpapper.
- Spritsa ut lagom stora portionsbiffar på ströbrödet/pankon.
- Strö ut pankon/ströbrödet ovanpå biffarna och tryck sedan till dem lite grand, så att de blir runda och ca 2 cm höga.
- Bryn på båda sidor i brynt smör (se ovan) till gyllenbrun yta.
- Baka av i ugn ca 150 grader i 10 minuter.

RUTGERS HÖRNA

UNDER TIDEN WALLENBERGAREN ÄR I UGNEN TILLAGAR DU EMULSIONEN:

Emulsion på brynt smör:

- Koka 2 ägg i 2 minuter.
- Knäck äggen i en cylinder för mixerstav.
- Tillsätt blad av färsk dragon.
- Mixa ägg och dragon.
- Slå sakta i det brynta smöret. (Smöret får inte vara kokande, utan ca 50 grader varmt) till halvtjock konsistens.
- Smaksätt med en nypa salt.

Stompad potatis

- Koka potatisen mjuk och slå av vattnet.
- "Stompa" potatisen med ballongvisp i kastrullen.
- Skeda i rumspempererat smör efter smak.
- Rör med vispen två varv i kastrullen.
- Salta och peppra.

Vid servering

Klä en stor sked med plastfolie och forma "ägg" av potatisstompet och lägg upp på tallrik.

INGREDIENSER:

Wallenbergare
600 g vildsvinskött
Vita av 4 ägg
Ca ¾ dl vispgräddde
Ströbröd
Smör
Salt och peppar

Emulsion
2 ägg
Ca 300 g brynt smör

Potatisstomp:
400 g potatis
2-3 msk smör
Salt och peppar

Det sitter i VÄGGARNA

PÅ FISKAREGATAN 10

Tänk att ett TV-program kan inspirera till att leta i gömmorna! Det var precis vad som hände Ingrid Högberg på Fiskaregatan 10. Efter att ha släktforskat i sina egna anor tyckte hon att det kunde vara intressant att ta reda på mer om sitt barndomshem. En del dokument fanns bevarade och på Råå museum har föredömligt sparats och i olika texter bevarats fakta om de gamla husen och de fiskare och sjömän som bebodde dem.

Familjen Kropp

En minnesplakett utanför huset berättar att det var fiskare Anders Peter Kropp som lät uppföra huset år 1889. Hans hustru Petronella, "Knussa-Pilla" sålde fisken och vi förstår att hon var en av flera kvinnor på Råå som gav sig av med kyvan på ryggen för att saluföra människors fångster. Den mer namnkunniga systemen.

"Knussa-Botilla", har fått ge namn åt den led man kan vandra längs gatorna här på Nedre Läget.

Anders och Petronella var driftiga och företagsamma och i deras bouppteckningar framgår att de var smått förmögna, bl a genom ägarskap i flera partrederier. De unnade sig semester på Ronneby hälsobrunn vid minst ett

Anders och Petronella Kropp.
Petronella kallades "Knussa-Pilla".

tillfälle enligt Öresundsposten 1898.

Paret Kropp, som var kusiner, var alltså de första ägarna men inte de enda som bodde i huset. Skrivna på samma adress var ytterligare ett par familjer samt en syster till Anders och en fosterson. Källorna berättar att Anders Kropp dog "av ålder", 72 år gammal, 1924. Hustrun hade dött 1921, 74 år.

(Mer om Anders och Petronella Kropp finns att läsa i Museitidningen nr 1 2013.)

Fiskeäventyr med Anders Peter Kropp

Anders lät bygga en kvass, "Agnes", i Danmark. Det var en ganska liten båt som han vid ett tillfälle fiskade med vid Anholt. Fångsten blev riklig med stora rödspättor. Det började blåsa upp och vindstyrkan ökade till kuling och sedan till storm. Han lyckades ta sig till Sandhamn för att nästa dag kryssa hemåt. Där hemma spreds ryktet att "Agnes" var borta med man och allt. Men det kom bud från Helsingborg att två kvassar kom kryssande. Folk

stod i hundratal på vallen och såg efter dem och drog sig sedan ner till hamnen. Besättningarna på "Agnes" och "Axel" var hemma igen, friska och krya.

(Källa: Minnen berättade av skeppare och skeppsredare A.R. Råwall)

Båtsmansnamn

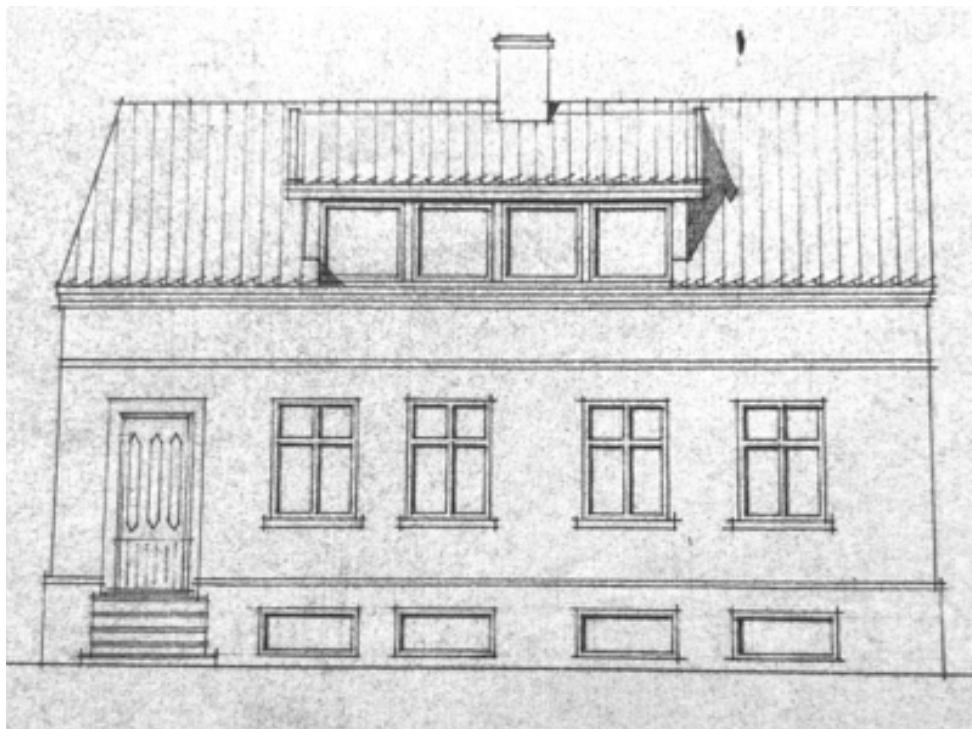
Och var kom namnet Kropp från? Jo, Anders farfars farfar, Anders Andersson Kropp, som föddes 1672 i Helsingborg, var båtsman. Båtsmansnamnen hörde till rusthållen och det var inte så vanligt att de ärvdes från far till son. Däremot övertogs ofta namnet av den båtsman som kom efter. I det här fallet har namnet levt vidare från generation till generation. Farfars far var skomakare och krögare i Brunnby. För den släktintresserade kan nämnas att Petronella Knutsdotters farfars morfar hette David Davidsson Zieboldt som var en av de första släkterna att bosätta sig här på Råå.

Innergården 2021.

Byggnaden

Huset uppfördes i gult tegel med dekorationer i brunt tegel på framsidan. Iögonenfallande är förbländerteglet utåt gatan till. (Förbländertegel var ett beklädnadstegel, ofta ihåligt, som maskintillverkades under sent 1800-tal.) Från början var husets norra gavel av rödputsat tegel och den södra klädd med gråmålad plåt. Senare blev också det gult tegel. 1953

Fasad åt väster.

tillkom två plåtklädda kupor på taket. Dessa blev sedan till en i samband med renovering på 1980-talet.

Ursprungligen fanns det 4 rum och kök på nedervåningen. På ovanvåningen förvarades och torkades fiskegarn. I källaren fanns tvättgryta och på gården utedass. Uppvärmningen bestod av två kakelugnar och så förstås den vedeldade spisen.

Familjen Öhman

Fostersonen Karl Persson Kropp står som ägare under åren 1924-1939. Han bodde inte själv i huset utan hade flyttat till Malmö där han bedrivit fiskhandel sedan 1920. Olika familjer hyrde in sig och de sista flyttade 1939.

Det året köptes huset av järnarbetare Gustaf Öhman för 10 250 kr. Han bodde här tillsammans med hustru och två döttrar. Delar av huset hyrdes ut till ytterligare två familjer.

(Raus församlingsbok 1931-1942)

Nu förvarades inte längre några garn på ovanvåningen, har en av döttrarna Öhman berättat, utan ett rum inreddes på gaveln för henne och systemen.

Familjen Johansson

Ingrids föräldrar, Åke och Britta Johansson, köpte huset 1946 för 20 000 kr och det var en stor investering för de nygifta. Liksom tidigare ägare hyrde de till en början ut rum till andra familjer.

Britta och Åke Johansson.

När familjen utökades med de tre barnen, Bengt, Ingrid och Kerstin, blev huset så småningom ett enfamiljshus. Huset renoverades 1953 och då inreddes ovanvåningen med två rum, toalett och kokvrå. Väggen mellan de två rummen mot gatan revs liksom kakelugnararna.

Åke och Britta fortsatte hyra ut rum med kokvrå till sommarvärdar och sommarvärdar under 1950- och 1960-talen. En av dem var Anna-Greta Stoltz, som sedan köpte grannhuset norrut. En annan var konstnären Lars Norrman.

För eftervärlden har

Ingrid nu i en pärm sparat ritningar, foton och andra dokument. Allt för att bevara husets historia.

Gunilla Gyllerfelt

Lars Norrmans akvarell av stranden vid Suran.

Lars Petter Sjöström

innan han blev havets allmogemålare

Marinmålaren L P Sjöström var i sin ungdom till sjöss och reste till avlägsna länder. Han sålde 1850 en samling föremål från Söderhavet till Historiska museet i Lund. Där planeras en utställning 2022, samtidigt som Råå museum ämnar förändra visningen av sin Sjöström-samling.

Marinmålaren Lars Petter Sjöström som kallats "havets allmogemålare" var mycket produktiv och hans verk finns på ett flertal museer, på offentliga platser och i privata hem. Råå museums samling kan vara den största. Vi planerar en utveckling där alla våra 43 tavlor ska synas. Vi vill även visa material som donerats av L P Sjöströms släktingar, som t.ex. hans målar-skrin och sigill.

Mönstrade på i ung ålder

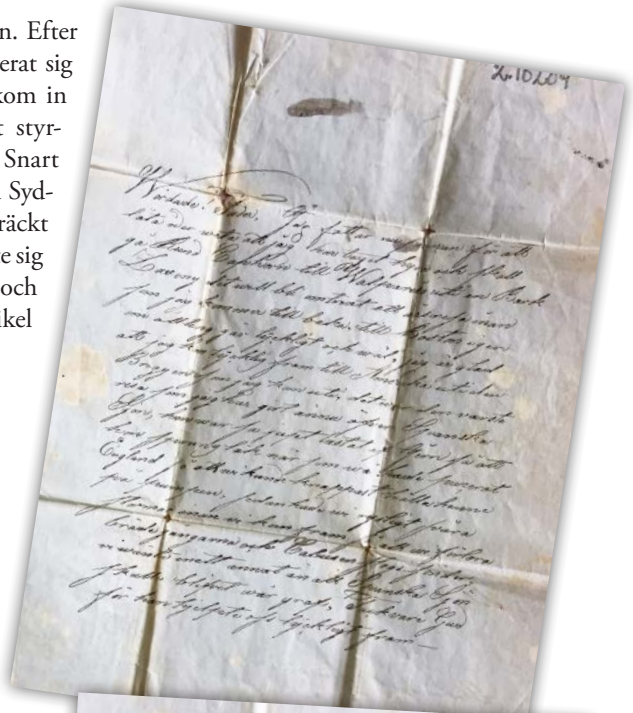
Lars Petter Sjöström föddes på Råå 1820 som nr tre av sju barn, varav fem uppnådde vuxen

ålder. Fadern Pål Sjöström Nilsson var fiskare och han lär inte ha varit särskilt positiv till sonens konstnärsambitioner. L P lär ha framställt växtfärger från vilda blommor på Örtby Ängar. Det var dock inte tal om att försörja sig på annat än fiske o/e sjöfart. Från tidig ålder fick han hjälpa till i fisket. I tidiga tonåren fick han agera kock på en liten skuta som fadern förvärvat, kanske med inkomster från lurendrejeriet (smuggling, vanligt på den tiden). Som sextonåring mönstrade Lars Petter på ett amerikanskt skepp som låg i Helsingör. Fartyget gjorde en världsomsegling

samt resor till Amerika och Australien. Efter årtal av tjänstgöring hade han meriterat sig för navigationsskolan i Malmö och kom in 1845. Året därefter avlade han först styrmans- och sedan sjökaptensexamen. Snart tog han sig till Amerika och sedan till Sydamerika. Tre år som sjöbefäl tycks ha räckt för L P Sjöström, som från 1849 bosatte sig i London. Angående hans vidare öden och konstnärsskap se Stina Norlings artikel (Museitidningen nr 2 2010).

Breven till fadern

Bland material som donerats till Råå museum finns ett brev som postades i Boston till fadern 1846 (Modern Margareta Larsdotter dog redan 1843 i lungsoten). Brevet ger en dramatisk bild av sjömanslivet i mitten av 1800-talet där döden lurade i varje oväder. Det är ganska formellt, som tidens sed var och påfallande välskrivet. Vad namnet B Wright i underskriften syftar på vet vi inte.

Wälacktrade
Skepparen P. Sjöström
Helsingborg & Råå.

Wördade Fader,

Jag fattar nu pennan för att låta eder weta att jag har taget hyra och skall gå Rund Cap Horn till Walparaiso uti en Bark Zavony det vill bli omtrent ett års resa inansom jag kommer till baka, till Boston igen om allting går lyckligt och wäl, jag är glad att jag kom lycklig fram till Amerika uti den Briggen som jag kom uti, det var den värste resa som jag har giort ännu öfver Spanska Sjön, hon var så jupt lastad af Järn så att hon sprang läk när som wi hade pacerat England så att wi kunde knappast hålla henne på pumpen, sedan hade wi rysligt svåra stormar innan wi kom fram så att wi förlora brädegångarna och Cabusen slogs sönder, wi visste inett annat än att Spanska Sjön skulle blifvit vår graf, tack vare Gud för han hjälpte oss lyckligt fram.

Nu så har jag ingen ting hvidare att skrifu denna gången utan om ni will vara av den godheten och senda mig ett par rader till Boston när som någon läglighet gifves, så vill jag senda eder min Adress uti Brefvet, så kan jag få det när som jag kommer till baka om jag lefver och om jag intet så kan ni alltid bli underrättad av Thomas Bängtsen war jag logerar, nu så beder jag helsa till alla bekanta samt Syskon, Släktingar och Vänner, till att sätta ut namnen kan intet behöfwas ty det är lika wälment, nu slutar jag min skrifvelse med det glada hoppet att ännu en gång få träffas med hälsan, ajö och Gud war hos eder

Teknar eder alltid tillgifune Son, L. P. Sjöström = B. Wright

Boston den 7 Dicember 1846.

LP Sjöströms målarskrin.

Ett tidigt alster.

Utställning på Historiska museet i Lund

Även Historiska museet i Lund ämnar uppmärksamma L P Sjöström med en etnografisk utställning som planeras öppna 2022. Man tänker bl. a. visa artefakter som L P Sjöström ska ha tagit med sig hem från sina resor, framför allt från Melanesien, Mikronesien, Australien och Kina. Vi vet inte exakt var eller hur han insamlade dessa föremål. Han kan ha skaffat föremålen på platsen där de tillverkats, men det är också möjligt att han köpt hela eller delar av samlingen på annan ort. Enligt historiska museets antikvarie Andreas Manhag har en del av föremålet fått fel "adress", som t.ex "Drottningens av N Zeelands klädning" som snarast kommer från Tahiti eller "Dryckesflaska fr N Zeeland" som är ett föremål typiskt för Fiji.

L P Sjöström sålde sin samling

Sjöström hörde av sig till Historiska museet varefter han fick besök, antagligen i föräldrahemmet på Patrullgatan. Det var magister N. J. Wetterqvist (utsänd av professorn i zoo-

logi Sven Nilsson och historieprofessorn Ebbe Bring) som gjorde resan till Råå för att titta på föremålen" emedan skepparen Sjöström anmält att han hade att avlåta icke blott en del saker ifrån Nya Zeeland & Nya Holland (Australien) etc. utan och en stor snäck samling" (snäcksamlingen var man dock inte intresserad av, då man redan hade motsvarande i universitetets samling). Resan gick med skjuts den 25 mars Lund-Kävlinge, Kävlinge-Saxtorp, Saxtorp-Glumslöv, Glumslöv-Råå, samt tillbaka igen nästa dag. Historiska Museet köpte in samlingen den 18 maj 1850 för 50 Riksdaler Banco. Sjöström var nygift i London och behövde säkert pengar. Att röra sig mellan Råå och London var inget problem på den tiden heller.

Elsa Lena Ryding

Källor:

Jan. Davidsson. Havets allmogemålare. I: Kring Kärnan. Hålsingborgs museums publikation 1968, sid. 84-105.

Brev till L P Sjöströms fader i Råå museums ägo.

Arkiv, Historiska museet samt Universitetsarkivet vid Lunds universitet, genom antikvarie Andreas Manhag.

L P SJÖSTRÖMS ARTEFAKTER FRÅN DET VI IDAG KALLAR ASIEN OCH OCEANIEN

Drottningens av
N Zeland klädning.

Gördel från
N Zeeland

Skärp till
klädningen

Kung Bengeges horn

Dryckesflaska
fr N Zeland.

Fiskkrok

Ask
från China

Kung Bengeges
klubba

INFO-SIDAN

ÖPPETTIDER OCH AVGIFTER 2021

Öppettider

26 september – 31 oktober, söndagar kl. 14 – 17

Program

21 okt	Årsmöte. <i>Se baksidan!</i>	kl. 19
24 okt	Howling wind spelar och sjunger	kl. 14 – 17
3 nov	Höstlovskul	kl. 10 – 15
21 nov	Julmarknad	kl. 12 – 18
26 dec	Hemvändardag	kl. 14 – 17

Se kommande program på museets hemsida raamuseum.se

Entréavgifter

Vuxen 75 kr

Med kulturkortet 50 kr

Med CSN-kortet 60 kr

Fri entré för barn under 18 år och för medlemmar
i Råå museiförening

Guidade grupper

Grupper tas emot hela året efter överenskom-
melse. Skolklasser har specialavtal

Guidning beställs på info@raamuseum.se eller 042-26 11 31

Kontakt

Råå museum för fiske och sjöfart,
Museiplanen 1, 252 70 Råå

Epost: info@raamuseum.se. Telefon: 042-26 11 31

Hemsida: www.raamuseum.se

Bankgiro: 5601-4681

Kultur
ett nöje och ett måste

För mer information
och nyheter kolla hemsidan
www.raamuseum.se!

VI HAR FÅTT ETT NYTT MEDLEMSREGISTER!

Välkomna att anmäla email-adress om ni inte redan har gjort det.

KALLELSE ÅRSMÖTE!

Årsmöte för Råå museiförening
hålls i RHSS lokaler, Västindiegatan 30,
torsdagen 21 oktober kl 19.00.

Efter årsmötesförhandlingar och information välkomnar vi Otto von Friesen, som kommer att presentera sin nyutkomna bok "På segelmakarens tid".

I början av förra seklet förvandlades det lilla fattiga fiskeläget Råå till Sveriges största. Femtio år tidigare hade man i stor utsträckning levt på att smuggla sprit och arsenik från Danmark på andra sidan Öresund. Nu kunde bättre båtar och tändkulemotorer leda till fiske upp till Anholt och Kattegatt, stora fångster av rödspätta förvarades levande i dammar ombord och såldes i Köpenhamn.

Det framgångsrika jordbruket inne på land frisatte kapital som bönderna investerade i partsrederier. Rååborna byggde skepp och skutor som seglade längs kusterna och på de sju haven. Idag gott och väl hundra år senare är Råå en välbärgad del av Helsingborg med en av landets större småbåtshamnar.

Otto von Friesen berättar med bilder och med utgångspunkt i sin nya bok *På segel-*

*Besök i det nya segelmakeriet Patrullgatan 18.
Tv David Jönsson, th storebrodern Enok.
Året är 1969.*

Foto Otto von Friesen

makarens tid om vad de senaste hundra åren betytt för oss som bor på Råå.

Tillfälle finns att inhandla den nyutkomna boken **På segelmakarens tid** till billigt pris.

Årsredovisningen kommer att finnas tillgänglig
på årsmötet, på museet och på hemsidan www.raamuseum.se.

OBS! Föranmälan till info@raamuseum.se eller 042-26 11 31 senast 18 oktober.

REDAKTIONSRÅD: Elsa Lena Ryding, Stina Norling,
Britt Siversson Holmén, Inga-Lena Stelzer och Gunilla Gyllerfelt